

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ (situational analysis) การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดสุรา ที่มารับบริการในโรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก โดยทำการศึกษาตามกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพในการดูแลสุขภาพของโดนาเบเดียน (Donabedian, 2003) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง (Structure) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2553 ในประชากรกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดได้แก่ กลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดสุรา จำนวน 10 คน กลุ่มญาติหรือผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคติดสุรา จำนวน 10 คน กลุ่มแกนนำชุมชน จำนวน 10 คน และกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดสุรา กลุ่มญาติหรือผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคติดสุรา กลุ่มแกนนำชุมชน และกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ
2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์รายบุคคล ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ จิตแพทย์ 1 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยเชิงคุณภาพ 1 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุรา จำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาและข้อความคำถาม จากนั้นนำมาปรับแก้ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้เหมาะสมอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้จริง
3. แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (Alcohol Use Disorders Identification Test: AUDIT) (กรมสุขภาพจิต, 2549) ขององค์การอนามัยโลก แปลโดย สาวิตรี อัยณรงค์กรชัย (2549) ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.84
4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เป็นโรคติดสุรา และญาติหรือผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคติดสุรา ใช้แบบสอบถามการรับรู้การดูแล (Perception of Care: POC) ของไอเซน (Eisen, 1995) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยและดัดแปลงโดย ต๊ะปินตา และคณะ (Thapinta et al., 2001) ผู้ศึกษานำมาใช้โดย

ไม่ได้มีการดัดแปลงเนื้อหาใดๆ จึงไม่ได้นำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาซ้ำ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเชื่อมั่น ในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 กลุ่มญาติหรือผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา ได้เท่ากับ 0.81

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำมาจัดหมวดหมู่เป็นผังสถานการณ์

ผลการศึกษา

สถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา ที่มารับบริการในโรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก ดังต่อไปนี้

ด้านโครงสร้าง

1. ไม่มีนโยบายและแผนงานโครงการเฉพาะในการดำเนินงานด้านสุรา แต่มีนโยบายและแผนงานด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
2. งบประมาณจากเงินบำรุงของโรงพยาบาลไม่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด แต่มีหน่วยงานภายนอก ที่สามารถของบสนับสนุนได้
3. อัตรากำลังบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุราไม่เพียงพอจะปฏิบัติงานได้ครอบคลุม และต่อเนื่อง
4. มีแนวปฏิบัติการดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา
5. มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ยา และเวชภัณฑ์เพียงพอสำหรับการดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา
6. มียาและเวชภัณฑ์เพียงพอสำหรับการดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตสุรา
7. สถานที่ให้การปรึกษายังไม่เหมาะสม

ด้านกระบวนการ

การดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้ที่เป็นโรคจิตสุราของบุคลากรทีมสุขภาพ

1. มีการค้นหาคัดกรองผู้ที่มีปัญหาจากการดื่มสุราในงานสุขภาพจิตแต่ยังไม่ครอบคลุมผู้ป่วยทุกราย

2. มีการดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพ
3. มีวิธีการบำบัดฟื้นฟูสภาพผู้ที่เป็นโรคติดสุรา โดยการบำบัดทางจิตสังคมเพื่อฟื้นฟูสภาพสำหรับผู้ที่เป็นโรคติดสุราจะทำโดยบุคลากรในงานสุขภาพจิต

การดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้ที่เป็นโรคติดสุราของญาติ หรือผู้ดูแล

1. ญาติหรือผู้ดูแลช่วยเหลือด้านร่างกายได้อย่างเหมาะสม และผู้ที่เป็นโรคติดสุราส่วนใหญ่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
2. ญาติหรือผู้ดูแลมีการดูแลช่วยเหลือด้านจิตใจต่อผู้ที่เป็นโรคติดสุราน้อย
3. ญาติหรือผู้ดูแลส่วนใหญ่สามารถให้คำแนะนำผู้ที่เป็นโรคติดสุราได้เหมาะสมด้านการรักษาสุขภาพ การปฏิบัติตัว การรับประทานยาและโทษของการดื่มสุรา

การดูแลช่วยเหลือผู้ที่เป็นโรคติดสุราของแกนนำชุมชน

1. แกนนำชุมชนส่วนใหญ่ให้การช่วยเหลือน้อยเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดสุราความรู้ในการดูแลช่วยเหลือและการให้คำแนะนำผู้ที่เป็นโรคติดสุรา
2. แกนนำชุมชนส่วนใหญ่ไม่ตระหนักว่าโรคติดสุราเป็นปัญหาของชุมชน

ด้านผลลัพธ์

1. ผู้ที่เป็นโรคติดสุราที่มารับบริการในโรงพยาบาลบ้านตาก ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องผลกระทบจากการดื่มสุรา และการป้องกันการกลับไปดื่มสุราซ้ำแต่ไม่เปลี่ยนแปลงความรู้ด้านสาเหตุของการเกิดโรคติดสุรา
2. ผู้ที่เป็นโรคติดสุรา หลังมารับบริการใน โรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มสุราเพียงเล็กน้อย
3. ผู้ที่เป็นโรคติดสุราหลังได้รับการบริการมีความพึงพอใจในการให้บริการ มีการรับรู้การดูแลโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.79 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
4. ญาติหรือผู้ดูแลหลังได้รับการบริการมีความพึงพอใจในการให้บริการ มีการรับรู้การดูแลโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 2.31 อยู่ในระดับ ระดับดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านโครงสร้าง
 - 1.1 มีการพัฒนาแนวปฏิบัติการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อในหน่วยงานให้เหมาะสม
ทันสมัย
2. ด้านกระบวนการ
 - 2.1 ทีมสุขภาพควรมีการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคัดกรองค้นหาผู้ที่เป็น
โรคติดเชื้อ
 - 2.2 ควรมีแผนงานโครงการ และกิจกรรม เชิงรุกในการกระตุ้นชุมชน เพื่อให้เกิด
ความตระหนักและเกิดความร่วมมือในการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อในชุมชน
3. ด้านผลลัพธ์
 - 3.1 ควรมีการประเมินความรู้ผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อและญาติหรือผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ
เกี่ยวกับ สาเหตุปัจจัย และการดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดโรค
ซ้ำ
 - 3.2 ควรมีการประเมินความพึงพอใจการรับรู้การดูแลจากผู้ป่วยและญาติหรือ
ผู้ดูแลเป็นระยะเพื่อให้ทราบปัญหาความต้องการและข้อเท็จจริง เพื่อเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงแก้ไขคุณภาพการให้บริการในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรพัฒนาแนวปฏิบัติ ในการดูแลช่วยเหลือผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อและกลับไปดื่มนมซ้ำ